UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Capellis Monachorvm, & aliorum religiosorum. Titvlvs XXXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

allegavit ante omnia jus commune, quia cùm conſtituta ſit in diœceſi Sabinen. ſub ipſius debebat conſiſtere poteſtate. Intemporalibus quoque ad ſe dictam eccleſiam pertinere nitebatur oſtendere per publicum inſtrumentum, in quo continebatur expreſsè I. Sabinen. Epiſcopum, H. Farben. *a* Abbati, & duabus perſonis poſt ipſum, dictam eccleſiam cum ſuis pertinentiis locaſſe pro annua quatuor ſolidorum Papien. penſione. Sed pars veſtra propoſuit, inſtrumento prædicto nullam fidem penitus adhibendam, propter ſuperlinearem ſcripturam, & raſuram *b* loco ſuſpecto factam, ubi videlicet annotatio temporis recenſetur: [1 *& infrà.*] Quia (igitur) nobis conſiſtit, eccleſiam ſupradictam conſtitutam in diœceſi Sabinen. Epiſcopale jus in omnibus ſpiritualibus eidem Epiſcopo adjudicavimus in eadem, illis tantùm exceptis, quæ per authentica ſcripta cognoſcuntur eſſe ſubtracta: *& infrà.* Quia verò inſtrumentum prædictum, per quod Epiſcopus eccleſiam vendebat, quoad temporalia, vindicare, ad faciendam ſuper hoc fidem invalidum eſſe cognovimus, utpote propter prædicta de jure ſuſpectum, vos ab impetitione ipſius, quoad temporalia ejuſdem eccleſiæ duximus abſolvendos.

[1 Fuit inſuper ex ipſius Epiſcopi parte propoſitum, quòd cùm de eccleſia S. Angeli nomine monaſterii veſtri multo tempore fuerit certa penſio eccleſia Sabinen. ſoluta, manifeſtè liquebat ad eccleſiam eandem, à qua locatio facta fuerat jure proprietario pertinere. Ad hoc autem procurator reſpondebat prædictus, quòd etſi quidam teſtes ſe vidiſſe deponant eccleſiam S. Angeli penſionem 4. ſol. Sabinen. Epiſcopo perſolviſſe, nullum tamen ex hoc monaſterio veſtro poterat præjudicium generari, cùm non appareat penſionem ipſam ex parte monaſterii fuiſſe ſolutam: & quanquam etiam teſtes aſſerant ſe vidiſſe multoties prætaxatam penſionem exſolvi, non tamen oſtenditur tanto tempore præſtita, quouſque ad præſcriptionem legitimam porrigatur. Item ſicut ad res proprietatem locatio facta non ſufficit, ita nec ſolutio, nec perceptio penſionis. His igitur & aliis intellectis.]

CAP. VIII.

Monaſterium ſubjectum eſt Epiſcopo, in cujus diœceſi ſitum eſt, niſi probetur exemptum. h. d. quoad titulum.

Idem.

CUm dilectus *c* filius: *& infrà.* Quia cauſa non poterat in noſtra præſentia terminari, cùm nuncius monaſterii ſuper procuratione vel ratihabitione literas non haberet, eam veſtro duximus examini committendam, mandantes quatenus ſi conſtiterit Abbatem ad ſedem Apoſtolicam antequam Epiſcopus in eum ſuſpenſionis vel excommunicationis, & in monaſterium interdicti ſententias tulerit, legitimè appellaſſe, vel monaſterium à juriſdictione Epiſcopi ejuſdem exemptum: eo non obſtante quòd Abbas ab eo circumventus præter fratrum ſuorum aſſenſum ei obedientiam repromiſit (cùm fraus & dolus ei patrocinari non debeant) judicetis illas ſententias non tenere. Quòd ſi Abbas in exemptionis probatione defecerit, nec legitima ſe poterit præſcriptione tueri: licet probet ſe ante prædictas ſententias appellaſſe: nihilominùs tamen monaſterium judicetis Auri. eccleſiæ ſubjacere, in cujus diœceſi fundatum *d*. Similiter eo in probatione appellationis deficiente, ſi vobis conſtiterit de exemptione vel legitima præſcriptione: tam Abbatem, quàm monaſterium ab impetitione Epiſcopi abſolvatis.

CAP. IX.

Novam religionem non licet conſtituere ſine auctoritate Rom. Pont. Nec in diverſis monaſteriis poteſt quis eſſe Abbas vel Monachus, ſic principaliter ſummatur, licet plura dicta habeat.

Idem *in concilio generali* a.

NE nimia *b* religionum diverſitas, gravem in eccleſiam Dei confuſionem inducat, firmiter prohibemus, ne quis de cætero novam *c* religionem inveniat: ſed quicunq; ad religionem converti voluerit, unam de approbatis aſſumat. Similiter, qui voluerit religioſam domum de novo fundare, regulam & inſtitutionem accipiat de approbatis. Illud etiam prohibemus, ne quis in diverſis monaſteriis, locum Monachi habere præſumat, nec unus Abbas pluribus monaſteriis præſidere.

DE CAPELLIS MONACHORUM, & aliorum religioſorum.

TITULUS XXXVII.

CAP. I.

Ad curam monaſterio ſubjectam non Monachi, ſed ſeculares clerici præficiuntur, & Epiſcopo ſubſunt.

Urbanus III.

IN eccleſiis ubi Monachi habitant *d*, populus per Monachum non regatur: ſed capellanus, qui populum regat, ab Epiſcopo per conſilium Monachorum inſtituatur, ita ut ex ſolius Epiſcopi arbitrio tam ordinatio ejus, quàm depoſitio, & totius vitæ pendeat converſatio.

CAP. II.

Si eccleſia non cathedralis vendicat ſibi jus in alia eccleſia, obtinebit ſolùm quoad ea, quæ probabit ſibi deberi præſcriptione, vel alio legitimo modo. hoc dicit, ſecundum communem & verum intellectum.

Innocentius III. *Archipresbytero & clericis ſanctæ Ceciliæ.*

DIlectus *e* filius M. ſyndicus eccleſiæ veſtræ ab Oeconomo ſancti Laurentii de Piſcinula, in ſcrutiniis, baptiſmate, & capitulis, & ſimilibus ſubjectionem poſtulans, poſſeſſorium & petitorium intentabat. Cùm enim eccleſia ſancti Laurentii ſit in parœcia veſtra ſita, debet de jure communi eccleſiæ veſtræ in prædictis omnibus ſubjacere: quia nec privilegium exemptionis habet, nec præſcriptionem pro ſe poterat allegare, cùm illa eccleſia ſanctæ Ceciliæ præſcripſiſſet, ſicut per teſtes dicebat legitimè comprobatum. Præterea cùm coram C. Papa prædeceſſore noſtro ſuper prædictis inter veſtram & prædictam eccleſiam quæſtio verteretur, M. Preſbyter ejuſdem eccleſiæ fuit ſpontè confeſſus *f*, quòd eccleſiæ ſanctæ Ceciliæ ſcrutinium & baptiſma debebat. Cumque pars veſtra teſtes, qui ſe illum diverſis temporibus ad capitulum vocaſſe, ipſumque veniſſe aſſerebant, in medium produxiſſet: eis jurare paratis, prædictus Presbyter ſe vocatum iviſſe ad capitulum eſt confeſſus. Unde prædictus prædeceſſor noſter eccleſiam veſtram capitulo, quo ſe conqueſta fuerat ſpoliatam, ſalvo jure proprietatis eccleſiæ ſancti Laurentii reveſtire curavit, ſicut in ejus literis continetur: per hoc ergò proprietatem, quoad ſcrutinium & baptiſma, & poſſeſſionem, quoad capitulum, veſter voluit ſyndicus comprobare. Ad hæc *g* ſancti Laurentii Oeconomus ex ad-

a *Farſen.* b *Vid. Iaſ. & Dec. in l. ſi. C. de edict. div. Had. tol. & Alexan. conſ. 59. incipit, viſo proceſſu. in 2. volumine, & Felin. in c. ex literis. de fid. inſtr.* c *Ca. 2. eod. tit. in 4. compilat. vid. Hoſt. & Henr. Boich.* d *Situm.*

a *Concil. generale. Lateran. ſub Innoc. III. c. 13. & C. 3. eod. tit. in 4. compil.* b *Religionis.* c *Vid. Cardin. con. 39. incipit, in aliquibus locis, & Felin. in ca. eccleſia Mariæ. ſup. de conſtit. ca. un. eod. tit. in 6. comp.* d *Cap. 1. eod. tit. in 1. comp. vid. conc. Trid. ſeſſ. 25. tit. de regul. tit. 11. Adde gl. & Archidiaco. 16. q. 2. in ſumma.* e *Cap. 1. eod. tit. in 3. compilat. vid. Henric. Boich. hoc ipſo cap.* f *Vid. leg. 1. C. de confeſſ. Bart. in l. certum. §. ſed ante ipſos. ff. eo.* g *Ad hoc.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

verſo reſpondit, quòd eccleſia illa *a* nullo medio ad Romanam eccleſiam pertinebat. Cùm enim monaſterium monialium fuerit, & generaliter ſervetur in urbe, ut nullum monaſterium titulo ſit ſubjectum: incongruum videbatur ut regulares ſecularibus ſupponantur: præterea uſque hodie nos in ea inſtitutionem & deſtitutionem liberam exercemus: [1 *& infrà.*] Nos igitur auditis propoſitis Oeconomum ſancti Laurentii ſyndico veſtro in baptiſmo & ſcrutinio condemnamus, ita ut per hoc eccleſiæ Romanæ nullum præjudicium generetur, ſi quando fortè jus ſuum duxerit proſequendum. In inſtitutione autem & deſtitutione & capitulo Oeconomum ipſum ab impetitione ſyndici veſtri prorſus abſolvimus, ſyndico veſtro ſuper hoc perpetuum ſilentium imponentes.

[1 *Cùm & bo. me. C. Pp. p. n. dilect. fil. M. ſcriptorem, nunc Archipresbyterum, in ea ſine cujuſlibet contradictione ſtatuiſſet. Sicut ergo eccleſiam ipſam liberam & in poſſeſſione libertatis exiſtere dictus voluit Oeconomus comprobare. Cùm ergo pro ea faciat jus commune, in eo videlicet quòd univerſa monaſteria vobis ad Romanam eccleſiam nullo mediante pertineant, unde aſſirmanti contrarium, fides non eſt aliquatenus adhibenda, niſi ſuper hoc privilegium induxerit ſpeciale. Quòd autem dicitur in parochia veſtra ſita, idem Oeconomus penitus denegavit: ſed ſi hoc verum eſſet, ſufficienter ſatis ſe poterat prædicta ratione tueri. Confeſſio autem M. Preſbyteri ſuper ſcrutinio & baptiſmo ejuſdem eccleſiæ præjudicare non poterit, cùm ſuper his lis conteſtata in ejuſdem pr. n. præſentia non fuiſſet, ſicut ex forma petitionis & concluſionis apparet: hac autem ſententia non fuit hactenus eccleſia veſtra uſa, ſed eam duxerat uſq; ad hæc tempora ſupprimendam.*]

CAP. III.

In prioratibus Monachorum non poſſunt ſinguli Monachi commorari, etiamſi ſuper hoc habeant reſcriptum Apoſtolicum, niſi in illo fiat mentio de Lateranenſi concilio.

Honorius III. *Epiſc. Venetenſi.*

EX parte tua fuit propoſitum: [1 *& infrà.*] Abbas & conventus *b* Riven. Venetenſ. diœceſis occaſione literarum Apoſtol. ſed. adſerunt ſibi eſſe conceſſum, ut in ſingulis ipſorum prioratibus ſinguli Monachi commorentur, ſi pluribus facultates non ſuppetunt eorundem. Cùm autem id obviet Lateranenſi concilio *c*, de quo nulla mentio eſt in literis antè dictis, fraternitati tuæ breviter reſpondemus, quòd hujuſmodi literas ab Apoſtol. ſed. non credimus emanaſſe. Quòd ſi per occupationem forſitan emanaverint, nolumus per hoc derogari concilio ſupradicto.

[1 *Quòd conquerentibus olim Abbate & conventu Rinen. Naneten. diœceſis: quòd tu compellere videbaris eoſdem ut inſtituerent plures Monachos in quibuſdam ſuis prioratibus tuæ diœceſis, in quorum ſingulis ſinguli Monachi hactenus ſteterunt, cùm pluribus facultates non ſufficiant eorundem. Nos Abbati S. Albini Andegaven. & collegis ejus per noſtras dedimus in mandatis, ut de ipſorum locorum facultatibus inquirentes, in eorum ſingulis facerent plures inſtitui Monachos, ſi pluribus eorum ſufficiant facultates. Alioqui tibi auctoritate noſtra inhiberent, ne Abbatem & conventum prædictos moleſtares ſuper inſtituendis pluribus in eiſdem. Vnde idem.*]

CAP. IV.

Ordinarius compellit Abbatem, ut Monachos à prioratibus revocet ad clauſtrum, vel eis ſocios adjungat.

Idem *Burdegalen. Archiepiſc.*

AD audientiam noſtram pervenit, quòd nonnulli Monachi lege tibi diœceſana ſubjecti, in quibuſdam prioratibus habitant ſolitarii, contra ſtatutum generalis concilii *a*. Ideoq; mandamus, quatenus [illegible] Abbates ſeu priores, ut vel ipſos ad clauſtrum [illegible] cent, facientes in ipſis eccleſiis deſerviri per clericos ſeculares: vel alios Monachos eiſdem adſocient, cum quibus vitam poſſint ducere regularem, monitione præmiſſa, per cenſuram eccleſiaſticam compellas.

DE IVRE PATRONATVS.

TITVLVS XXXVIII.

CAP. I.

Si propter diſcordiam patronorum eccleſia caret [illegible] ceſſatur in eccleſia à divinis, tolluntur reliquiæ, & oſtia [illegible] ſi aliter ſine ſcandalo eccleſiæ provideri non poteſt. [illegible] cap. ſequent.

Ex concilio Mediolanenſi *c*.

PErlatum eſt: [1 *& infrà.*] Nobis viſum eſt [illegible] eccleſia inter hæredes patroni dividi [illegible] Et ſi ſimultates interſurrexerint, propter [illegible] cerdos ſuo ibi officio canonicè fungi non poſſit [illegible] providere non poterit, præcipiatur ab Epiſcopo [illegible] modo ibi miſſarum ſolennia celebrentur, donec ad concordiam redeant, & eccleſia ſacerdotem [illegible] qui liberè ſuum miniſterium valeat exercere.

[1 *Ad S. ſynodum, quòd inter hæredes eccleſiæ [illegible] conſtitutæ dividantur, & tanta per eandem diviſionem [illegible] riatur, ut de uno altare quatuor partes fiant, & ſingulæ [illegible] gulos habeant Presbyteros, quod ſine diſcordia & [illegible] do fieri poteſt. Vnde.*]

CAP. II.

Summatum eſt in cap. proximo.

Ex concilio Triburienſi *d*.

QVæcunq; eccleſia: [1 *& ſ.*] Si contingat [illegible] ſia diſſidere patronos, ut eam nolint ſub uno [illegible] tero procurari *e*, Epiſcopus (ſi aliter non poteſt [illegible] conſulere) tollat inde reliquias, atque ejuſdem [illegible] claudat oſtia: ut ſacrum myſterium *f* nullus [illegible] bret, ante quam unum eligant Presbyterum, qui [illegible] ſancta ſit idoneus procurare.

[1 *A pluribus cohæredibus ſit poſſeſſa, concordi [illegible] unicuiq; procuretur, ne propter aliquas diſcrepationes [illegible] minuatur, & cura populi irreligioſè agatur.*]

CAP. III.

Si patroni in præſentando diſcordant, præfertur [illegible] majori parte, ſi eſt idoneus: & ſi hoc ſine ſcandalo fieri [illegible] vel patroni intra tempus debitum non præſentant, Epiſcopus [illegible] nabit eccleſiam.

Ex concilio Lateran. *g*

QVoniam in quibuſdam locis fundatores eccleſiarum, aut hæredes eorum poteſtate, in qua eos eccleſia hucuſque ſuſtinuit, abutuntur: & cùm [illegible] ſia unius debeat eſſe rectoris, pro ſua diſſenſione [illegible] rimos repræſentant. Præſenti decreto ſtatuimus, ut [illegible] fortè in plures partes *i* fundatorum ſe vota diviſerint, ille præficiatur eccleſiæ, qui majoribus juvatur meritis, & plurimorum eligitur & approbatur aſſenſu. Si autem hoc ſine ſcandalo eſſe *k* nequiverit, [illegible]

---

a *Ipſa.* b *Rivenenſ. al Rinen. & infrà Naneten.* c *Later. concil. ſub Alexand. III. c. 10. refertur ſuprà de ſtat. Monach. ca. Monach.*

a *Quod citavi ſuprà C. præcedenti.* b [illegible] *mnibus antiquis: Mediomatricum. Burchard. lib. 3. decret.* [illegible] *& c. 1. eod. tit. in 1. compil. Ivo p. 3. c. 46. habet ex concil.* [illegible] *matricenſi ca. 10. extat tamen hoc decret. in concil.* [illegible] *do Cabilonenſi ſecunda, habita ſub Imperat. Carolo Magno* [illegible] d *Concil. Triburienſ. c. 32. Burchard. libr. 3. decret. c. 224.* [illegible] *c. 283. & c. 2. eod. tit. in 1. comp.* e *al. ordinari.* f *al.* [illegible] *rium. quod hic agnoſcit Hoſtienſis.* g *Sub Alexand. III.* [illegible] *& cap. 4. eod. tit. in 1. compilat.* h *al. defenſione* [illegible] *tione.* i *al. perſonas.* k *Vid. Lambert. tract. de jur. pat.* [illegible] *quæſt. 1. p. 2. lib. 2.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN